

Luật Bìn là công c c n thi t n u v n đ Bìn Đông ra tr c tòa án

□

Bà Lê Hìn Đ c i cu c b u tình Hà N i ngày 01/07/2012 ch ng Trung Qu c gây h n và ng h Lu t Bìn c a Vi t Nam.

REUTERS/Nguyen Lan Thang

Ngày 21/06/2012, Qu c h i Vi t Nam đã b t ng thông qua b Lu t Bìn, g m 7 ch ng, 55 đi u, có hi u l c thi hành t ngày 01/01/2013.

Đi m đ c bi t là ch ng 1 c a b lu t xác đ nh rõ ràng là « ...qu n đ o Hoàng Sa, qu n đ o Tr ng Sa (...) thu c ch quy n, quy n ch quy n, quy n tài phán qu c gia c a Vi t Nam... » Quy t đ nh c a Vi t Nam đã t o ra ph n ng t c t i t phía Trung Qu c, B c Kinh đã l p t c có nh ng đ ng thái c ng r n nh m áp đ t các đòi h i ch quy n c a h t i Bìn Đông, b t ch p tính ch t b cho là ‘phi lý’ c a các bìn pháp này.

Gây tranh cãi nhi u nh t là thông báo ngày 23/06 v a qua c a T ng công ty Dầu khí H i d ng Trung Qu c, phân lô vùng bìn ngay trong khu v c th m l c đ a ngoài kh i b bìn mi n Trung và mi n Nam Vi t Nam, r i m i qu c t đ u th u khai thác, k c t i nh ng n i đã đ c Vi t Nam giao cho các t p đoàn ngo i qu c nh Exxon c a M hay Gazprom c a Nga thăm dò t tr c.

Bên c nh đó là m t lo t hành đ ng hủ d a nh c 4 tàu h i giám xu ng tu n tra t i vùng qu n đ o Tr ng Sa n i Trung Qu c đang tranh ch p ch quy n v i Vi t Nam và Philippines, nâng c p đ n v qu n lý các qu n đ o Hoàng Sa, Tr ng Sa và Trung Sa mà h t nh n ch quy n r i loan báo đ t b ch huy quân s đ n v này...

Theo gi i phân tích, trong b i c nh Trung Qu c không ng n ng i dùng th đo n « l y th t đề ng i » đ áp đ t các đòi h i ch quy n c a h trên g n nh toàn b vùng Bìn Đông, s ki n Vi t Nam r t cu c đã thông qua m t b Luật Bìn, nh n m nh quan đi m tuân th Công c Liên Hi p Qu c v Luật Bìn và ch tr ng gi i quy t tranh ch p b ng bìn pháp hòa bình là m t b c đi tích c c, có kh năng tranh th đ c hũu thu n c a qu c t ch ng l i các yêu sách ‘phi lý’ c a Trung Qu c.

« Luật Bìn là công c c n thi t n u v n đ Bìn Đông ra tr c tòa án »

Tr l i ph ng v n c a RFI qua th đi n t , Giáo s Carlyle Thayer, chuyên gia v Bìn Đông t i H c vi n Qu c phòng Úc (Đ i h c New South Wales) đ c bi t ghi nh n vi c Vi t Nam đã l ng Công c Qu c t v Luật Bìn năm 1982 vào trong Luật Bìn qu c gia c a mình :

Vi c thông qua luật này là m t b c phát tri n t nhiên trong chi n l c bi n c a Vi t Nam đ n năm 2020.

Hi n nay, văn b n c a Luật Bìn ch a đ c công b , tuy nhiên, nh ng tuyên b c a các quan ch c Vi t Nam cho th y r ng Luật Bìn này k t h p luật qu c t , Công c Liên Hi p qu c v Luật Bìn, vào pháp luật trong n c.

B luật này quy đ nh c th th m quy n (c a Vi t Nam) đ i v i các vùng bìn khác nhau : n i th y, lãnh h i, vùng ti p giáp lãnh h i, vùng đ c quy n kinh t , th m l c đ a, h i đ o và qu n đ o.

Vi t Nam ch a h chính th c thông qua m t b Luật Bìn nào.

Tr c đây, có nh ng tài li u tham kh o v th m quy n hàng h i c a Vi t Nam t n m c trong các văn b n pháp quy khác nhau. Nh ng đây là l n đ u tiên mà Vi t Nam đã làm rõ tình tr ng pháp lý các vùng bi n c a mình, bao g m c các đ o và đ o đá, cũng nh th m quy n trên các vùng bi n.

Hành đ ng c a Vi t Nam đã b Trung Qu c xem là c c k khiêu khích, b ng ch ng là T ng công ty D u khí H i đ ng Trung Qu c CNOOC đã đ a ra đ u th u 9 lô thăm dò n m bên trong vùng bi n thu c t m b n đ 9 đ ng gián đ o n c a Trung Qu c, nh ng hoàn toàn trong vùng đ c quy n kinh t c a Vi t Nam.

Trung Qu c đã xem vi c thông qua Luật Bi n là m t hành đ ng khiêu khích b i vì các nhà ngo i giao c a h đã liên t c gây áp l c đ i v i Vi t Nam đ đ ng ti n hành vi c phê chu n.

Do v y, Trung Qu c có r t nhi u th i gian đ chu n b ph n công. Vi c Trung Qu c s đ ng m t công ty d u khí Nhà n c đ ph n ng r t đáng chú ý vì h làm cho v n đ tr thành v a pháp lý v a th ng m i.

Vi c thông qua Luật Bi n hoàn toàn phù h p v i chính sách hai h ng c a Vi t Nam – đ i tác (t c là h p tác) và đ i t ng (t c là đ u tranh). Vi t Nam ph i đ u tranh đ duy trì ch quy n qu c gia.

Đ i v i Giáo s Thayer, Luật Bi n đ c thông qua s cho phép Vi t Nam d dàng c u vi n qu c t trong cu c tranh ch p v i Trung Qu c t i Bi n Đông khi c n thi t.

B luật này m t công c c n thi t cho Vi t Nam n u Vi t Nam quy t đ nh đ a tranh ch p lãnh th i Bi n Đông v i Trung Qu c ra tr ng tài qu c t đ phân x .

Các tòa án qu c t th ng xem xét các tuyên b ch quy n trên c s quá trình chi m c và qu n lý liên t c.

Sau khi ban hành Luật Biển, giờ đây Việt Nam phải tìm cách bảo vệ chủ quyền và quyền chủ quyền.

Trung Quốc đòi hỏi chủ quyền trên vùng biển bên trong tầm bắn đường hình chữ U của họ. Tình trạng này có thể có khả năng bùng nổ nếu Trung Quốc cố khai thác dầu khí trong vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam, hoặc nếu Trung Quốc ngăn chặn các hoạt động thăm dò trong vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam mà Bắc Kinh cho là thuộc chủ quyền của họ.

Trung Quốc đã tính toán sai lầm với hành động của CNOOC

Dù hỏi báo báo tin ngày trước về động thái của Việt Nam trong việc thông qua bộ Luật Biển vào lúc này, giáo sư Thayer ghi nhận là rất có thể thời điểm hai tuấn thủ của Hội nghị ASEAN tại Phnom Penh, nơi hội sở Biển Đông đột ngột đổ vỡ là động cơ thúc đẩy việc này.

Tôi báo báo tin vì không thấy bất kỳ dấu hiệu liên quan đến Luật Biển trong chương trình làm việc của khóa họp Quốc hội và các kết thúc. Quốc hội Việt Nam đã xem xét Luật Biển này từ năm 1998.

Thực tế kể trên đã đặt ra câu hỏi về thời điểm thông qua bộ luật đó. Có vẻ như là Luật Biển đã được phê duyệt để tăng cường các pháp lý cho Việt Nam một khi các hoạt động hợp tác trong khuôn khổ Bản Tuyên bố về ý định chung của các bên tại Biển Đông DOC được thực hiện, cũng như trong trường hợp một bộ Quy tắc chung của Biển Đông được chấp thuận.

Theo tôi, động cơ thúc đẩy Việt Nam nhanh chóng thông qua bộ luật này là nhằm tăng cường các pháp lý của tuyên bố chủ quyền của mình, trong khuôn khổ các cuộc đàm phán để thực thi bản tuyên bố ý định chung DOC và khả năng thông qua bộ Quy tắc chung.

Vào những năm 2000 – 2002, các nước ASEAN và Trung Quốc đã không thừa nhận được và phạm vi khu vực áp dụng các quy tắc và như vậy bộ Quy tắc chung của COC dù ban đầu không thành công và một bản tuyên bố về các quy tắc chung của DOC yếu hơn đã được thông qua. Giờ

đây, Việt Nam đã c ng c tuyên b ch quy n c a mình bằng cách g p các qu n đ o Hoàng Sa và Tr ng Sa vào lãnh th c a mình.

V ph n Hoa K , h s không tr c ti p can đ tham gia vào tranh ch p pháp lý. Việt Nam cũng không đ đoán đ c ph n ng c a Trung Qu c. T p đoàn CNOOC đã đem ra m i th u c khu v c n i ExxonMobile đang ho t đ ng. M v n luôn luôn thêm ph n "th ng m i không b c n tr " vào ph m vi l i ích qu c gia c a Hoa K trong vi c duy trì quy n t do hàng h i và quá c nh không ph n.

M t khác, Trung Qu c đã liên t c l p lu n r ng s can đ c a M ch làm cho Việt Nam và Philippines m nh đ n h n trong vi c đ ng c v i Trung Qu c. Các quan ch c Trung Qu c cũng có th k t lu n r ng Việt Nam đã m n uy Hoa K , và hành đ ng ngay sau khi đ c B tr ng Qu c phòng M Panetta ghé thăm.

Tuy nhiên, trong khuôn kh Di n đàn An ninh Khu v c ASEAN ARF, Trung Qu c đã tính toán sai l m. Hành đ ng c a CNOOC c ng thêm v i vi c 4 chi c tàu H i giám đ c c xu ng Bìn Đông, s ch làm cho v n đ này đ c đ a ra t i cu c h p ARF trong tháng này.

Hành đ ng c a Trung Qu c nh v y có th b ph n tác đ ng n u h qu là làm cho các n c ASEAN quy t tâm h n trong vi c đàm phán m t b quy t c ng x mang tính ch t ràng bu c ch t ch h n.

V ph n ng « đ đ i » c a Trung Qu c tr c vi c Việt Nam thông qua Luật Bìn, cũng nh l i đe đ a c a truy n thông nhà n c Trung Qu c nh t Hoàn c u Th i báo Global Times ch ng h n - đã kêu g i "đ y cho Việt Nam m t bài h c", Giáo s Thayer phân tích :

Các ph ng ti n truy n thông Trung Qu c th ng xuyên có ngôn t h m đ a dao to búa l n và c c đoan. Ph n l n các l i l này ch ph n ánh th ch nghĩa dân t c quá khích. Hoàn c u Th i báo Global Times ch ng khác gì m t con chó Rottweiler đ đ n c a ch đ , m t con chó gi nhà ác hi m. Mu n đ đoán ph n ng th c th c a Trung Qu c thì ph i xem các tuyên b c a nh ng ng i phát ngôn chính th c và quan ch c c p cao.

Thông tin báo chí hi n đang cho th y là s thay đ i quy n l c trong gi i lãnh đ o Trung Qu c đang gây chia r n i b . Đó là c h i đ khuyn n khích các hành vi hung hăng t i vùng Bìn Đông. Thái đ hi u chí n c a B c Kinh không đ n thu n là ph n ng tr c vi c Vi t Nam thông qua Luật Bìn, mà còn là ph n ng tr c thái đ c ng r n c a Philippines cũng nh quy t đ nh c a chính quy n M Obama là tái cân b ng l c l ng qua khu v c châu Á - Thái Bình D ng.

Có th là Trung Qu c đã cho r ng tình tr ng chia r l n x n trong ASEAN và tình hình M đang b n b u c , là c h i đ h hành đ ng quy t đoán h n.

Giáo s Ngô Vĩnh Long : Luật Bìn ra đ i đúng th i đ i m và h p th i c

Cùng m t quan đ i m v i ông Thayer, Giáo s Ngô Vĩnh Long tr ng Đ i h c Maine (Hoa K), m t ng i th ng xuyên theo dõi tình hình Bìn Đông, cho r ng vi c Vi t Nam thông qua Luật Bìn vào lúc này « v a đúng th i đ i m, v a h p th i c ».

Dù ghi nh n m t s thi u sót trong b lu t, giáo s Long cho r ng văn ki n này là m t b c ti n m i c a Vi t Nam trong cu c đ u tranh ch ng l i các đòi h i ch quy n vô lý c a Trung Qu c t i Bìn Đông, giúp Vi t Nam tranh thủ thêm đ c s ng h c a qu c t .

« Theo tôi, ý nghĩa c a s ki n này (vi c thông qua Luật Bìn) v a đúng th i đ i m, v a h p th i c đ v n đ ng s ng h qu c n i và qu c ngo i, v v n đ Bìn Đông và an ninh cho Vi t Nam nói riêng và toàn khu v c nói chung.

V đ i ngo i thì s có cu c h p c a các ngo i tr ng ASEAN, và v n đ Bìn Đông s đ c đ a ra bàn b c.

Lu t Bìn Vi t Nam ra vào lúc này, trong đó Vi t Nam nh n m nh vi c tuân th Công c v Lu t Bìn c a Liên Hi p Qu c và các đ i u c qu c t mà Vi t Nam là thành viên, là m t thông đ i p quan tr ng c a Vi t Nam đ i v i lu t pháp và an ninh qu c t ... »